

یک روش جدید برای حفاظت نیروهای نظامی از گزند حشرات

مهدی خوبدل *M.Sc.، حسن فجرک *Ph.D.، حسین لدنی **Ph.D.، منصوره شایقی **Ph.D. و رویا اسدزاده **B.Sc.

آدرس مکاتبه: *دانشگاه علوم پزشکی بقیه... «ع» - پژوهشکده طب رزمی - مرکز تحقیقات بهداشت نظامی - تهران - ایران

**دانشگاه علوم پزشکی تهران - دانشکده بهداشت - تهران - ایران

خلاصه

در طول تاریخ، بشر همواره در معرض آزار و اذیت حشرات و سایر بندپایان واقع شده و تلفات زیادی را در مقابل بیماری‌های منتقله به‌وسیله آنها متحمل گردیده است. نیروهای نظامی به لحاظ نوع فعالیت‌شان به‌ویژه در جنگ و مانورها و در مناطق مرزی و یا پادگان‌های آموزشی و نظامی، در تماس نزدیک با بندپایان هستند، لذا متحمل خسارت می‌گردند. در طول سال‌های دفاع مقدس نیز نیروهای نظامی ایران در معرض گزش حشرات و ابتلا به بیماری‌هایی از قبیل لیشمانیوز، تب سه‌روزه، مالاریا، گال و عقرب‌گزیدگی و نیز آزار و اذیت ناشی از گزش پشه‌ها بوده‌اند.

استفاده از سمپاشی در بیشتر مواقع به لحاظ وسعت مکان‌های استقرار نیروهای نظامی و نیز متغیر بودن اثر آنها کمتر عملی بوده و لذا در بیشتر موارد از مواد دافع و دورکننده حشرات (repellents) به‌صورت موضعی استفاده شده است. با این حال، تلاش برای دستیابی به روش‌های جدید ضروری است. آغشته‌سازی یونیفرم‌های نظامی به حشره‌کش پرمترین به‌عنوان یک شیوه جدید برای حفاظت نیروهای نظامی از گزند حشرات در طی دهه‌های اخیر مطرح گردیده است. در این روش دوز مؤثر و بی‌خطر ($0/250 - 0/125$ mg/cm²) پرمترین بر روی پارچه قرار می‌گیرد که می‌تواند به‌طور مؤثر نیروهای نظامی را از گزند بندپایان مختلف از قبیل کنه‌ها، هیمره‌ها، شپش، کک، ساس، پشه‌ها و سایر حشرات حفظ نماید. بر طبق مطالعات انجام گرفته میزان بقای پرمترین در یونیفرم‌های آغشته و اثربخشی آن در حدود ۶ ماه تا یکسال برآورد گردیده است و در مواردی پس از ۶ - ۵ بار شستشو نیز اثر خود را به‌طور کامل حفظ نموده است. تاکنون بررسی‌های زیادی در کشورهای مختلف بر روی یونیفرم‌های آغشته به پرمترین انجام گرفته و در اکثر موارد نتایج آن رضایت‌بخش بوده است. امروزه یونیفرم‌ها جزء سیستم دفاع و حفاظت نیروهای نظامی ارتش‌های آمریکا، فرانسه، استرالیا، پاکستان و چند کشور دیگر در مقابل گزش بندپایان محسوب می‌گردد. در این مقاله مروری بر جنبه‌های مختلف کاربرد یونیفرم‌های آغشته به حشره‌کش‌ها ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: یونیفرم‌های نظامی، پرمترین، آغشته‌سازی به حشره‌کش

مقدمه

گزش حشرات و بندپایان دیگر و پیشگیری از بیماری‌های منتقله به‌وسیله آنها، آغشته‌سازی البسه از قبیل پشه‌بند (bednet)، چادر، پرده، لباس، کیسه‌خواب و حتی جوراب به سموم پیرتروئید (Pyrethroid) در سال‌های اخیر مرسوم گشته است [۱].

امروزه حشرات و سایر بندپایان با ایجاد آزار و اذیت و انتقال بیماری‌های مختلف به انسان یکی از مهمترین عوامل تهدیدکننده بهداشت و سلامتی محسوب می‌شوند. برای حفاظت در مقابل